

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1254901/4

בבית הדין הרבני האזורי חיפה

לפני כבוד הדיינים:

הרב אפרים בוגרד

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד דוד שוורץ)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד סיגלית לב ארי)

הנדון: נימוקים לדחיית בקשה למתן צו עיקול

החלטה

בפני בית הדין התקבלה בקשה לעיקול לצורך תביעת הכתובה.

בית הדין החליט ביום כ"ב בחשון תשפ"ב (28.10.21), בדיין יחיד, לדחות את הבקשה.

להלן הנימוקים ההלכתיים והמעשיים להחלטה הנ"ל.

דין עיקול - מחלוקת הראשונים

כתב הטור חושן משפט הלכות הלואה סי' עג:

"לוה לזמן ובתוך הזמן רואה מלוה שהלוה מבזבז נכסיו ואין לו קרקע ותובע המלוה שלו, כתב הרמב"ן שאין ב"ד נזקקים לו עד שיגיע זמנו, וכ"כ רבי יהודאי גאון לזה שבקש לילך למדינת הים ולא הגיע זמן הפרעון אין לו לתובע לבקש ממנו ערב שלא ניתנה מלוה ליתבע קודם הזמן כלל:

אבל רב אלפס כתב בתשובה ראובן שקנה שדה משמעון ויצאו עליה עסיקין ובא לב"ד וטוען אני חושש שמא תצא השדה מידי ואני חושש שתאבד ממוןך ולא אמצא לך כלום קנה באותו ממון קרקע כדי שאטרוף אותו שומעין לו.

וכ"כ א"א הרא"ש ז"ל 'מי שיש לו שטר על חבירו ולא הגיע זמנו ובא בתוך הזמן לבית דין ואמר מצאתי מנכסי פלוני ואני ירא שמא יבואו לידו ויבריחם ממני ולא אמצא מקום לגבות חובי, ומבקש מב"ד שיעכבו הנכסים עד שיגיע זמן השטר, אם רואה הדיין שום אמתלא לדבריו או שלא יוכל לגבות חובו כשיגיע הזמן, מצווה הדיין לעכב הממון עד שיגיע זמן השטר".

וכתב על זה הבית יוסף שם:

"לוה לזמן וכו' כתב הרמב"ן שאין בית דין נזקקין לו וכו'. דברי ה"ר יהודאי והרי"ף והרמב"ן (שו"ת סי' כה) כתובים בארוכה בספר התרומות שער י"ו (ה"ג סי' א'), וכתב שם בשם הרמב"ן אבל גבי מוכר שמא יש לדון כדברי הרי"ף מפני שהוא קרוב למקח טעות וכל שכן היכא דאיתנהו לזוזי דיהיב ליה כדאמרינן (ב"ק ט.) עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו עכ"ל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ונמוקי יוסף כתב בסוף יש נוחלין (ב"ב סה. דבור ראשון) תשובת הרי"ף וזה לשונה:

מבזבז נכסיו או רוצה ללכת יכול לעכב עליו שיניח נכסים כדי פרעון כדי שלא יהא כל אחד לזה מחבירו ומבזבז נכסיו או הולך למדינת הים ונמצא נועל דלת בפני לוויין עכ"ל:

ומ"ש רבינו בשם הרא"ש מי שיש לו שטר על חבירו ולא הגיע זמנו וכו'. בפרק קמא דבבא קמא (סי' ה) ובתשובות כלל צ"ז (סי' ד) כתב שכן דעת הגאונים והרי"ף. ועיין בהריב"ש סימן ק"ט ובתשובות הרשב"א (ח"א) סימן תתק"ח ואלף קי"א.

ולענין הלכה כיון דהרי"ף והרא"ש מסכימים לדעת אחת ומסתבר טעמייהו הכי נקטינן, וכבר פסקתי כן בתשובה (אבקת רוכל סי' קסב) הלכה למעשה והסכימו עמי חביריה: "

דעת הפוסקים להלכה – באיזה מקרים ומהם ההוכחות הנדרשות בכדי לעקל נכסים

נפסק בשולחן ערוך חושן משפט הלכות הלואה סימן עג סעיף י':

"מי שיש לו שטר על חבירו לזמן, ובא בתוך הזמן לבית דין ואמר: מצאתי מנכסי פלוני ואני ירא שאם יבואו לידו יבריחם ממני ולא אמצא מקום לגבות חובי, אם רואה הדיין שום אמתלא לדבריו שלא יוכל לגבות חובו כשיגיע הזמן, מצוה על הדיין לעכב הממון עד שיגיע זמן השטר. וכן הדין בלוה לזמן ובתוך הזמן רואה המלוה שהלוה מבזבז נכסיו ואין לו קרקע, או שהלוה רוצה לילך למדינת הים, ותובע המלוה את שלו או שיתן לו ערב, שומעין לו."

דהיינו, המקרים שכתב השו"ע בהם מעקלים הם שהלוה מבריח נכסים או מבזבז נכסיו או רוצה ללכת למדינת הים.

וכתב הרמ"א שם:

"והוא הדין בכל מקום שנראה לבית דין לעכב מעות הנתבע (פסקי מהרא"י סי' ס"ד). ומזה נשתרשב המנהג לעקל המעות אף על פי שאין בו צורך כולי האי (ת"ה סימן פ"ה)"

מקור דברי הרמ"א הוא מתרומת הדשן סימן שה שכתב:

"ואפשר שע"י שהנהיגו ב"ד לעכב ולצוות בכה"ג, נשתרשב המנהג לפעמים ע"י הכרת פנים עד שנתפשט לעכב ולצוות אפי' היכא דליכא אמתלא יפה בדברי המעכב והמעקל."

נמצאנו למדים שהשו"ע והרמ"א חולקים, לדעת השו"ע החלטה של הדיין הוא ש'רואה אמתלא לדבריו' דהיינו אמתלא יפה שהדיין משוכנע בטענת המעכב ומעקל על ידי הוכחות וכיוצ"ב.

אבל לדעת הרמ"א יכול הדיין להחליט על ידי 'הכרת פנים', ובלשונו התרשמות, כשהדיין מתרשם שיש מקום שאולי טענת המעכב ומעקל נכונים. החלטת הדיין היא אפילו אם אין אמתלא יפה בדברי המעכב ומעקל, שיש למעקל טענה אלא שאינה כל כך יפה ומשכנעת, וכל שכן שאין לו הוכחה וכיוצ"ב לטענתו, יכול לעכב ולעקל.

וכתב הש"ך (ס"ק ל"ד):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"דוקא מבזבז, אבל אם אינו מבזבז, אף על פי שמתמוטט מידי יום יום ולא יוכל לשלם לזמן אפילו במטלטלין, לא יוכל המלוה לעכב תוך הזמן, כן כתב מהרש"ל [ביש"ש] פ"ק דב"ק סי' כ'. ואף על פי שראייתו שהביא שם מפ"ק דמכות [ג' ע"ב] גבי הלואה לחבירו לעשר שנים והגיע שמיטה, אינה ראייה כלל, דהתם ידע מעיקרא שיהיה שמיטה, וא"כ סבר וקיבל. מכל מקום כן נראה עיקר לדינא, דהא בלאו הכי רב יהודאי גאון והרמב"ן [הובאו בבעל התרומות שער ט"ז ח"ג] והרשב"א בתשובה [ח"א] סי' (אלף) תתק"ח והריב"ש סי' ק"ט חולקים, וכדבריהם משמע לכאורה עיקר בש"ס. ונהי דכבר הסכימו כל האחרונים ונתפשט המנהג כדברי המחבר, מ"מ אין לך בו אלא חידושו. ועיין עוד במהרש"ל שם מדינים אלו. ועיין עוד בתשובת ה' לב ספר א' כלל י"ז סי' ק"ב, ובתשובת מבי"ט (ח"א) [ח"ב] סי' ל"ג וסי' קל"ג ורי"ג, ובתשובת מהרשד"ם [ח"מ] סי' נ"ז וסי' קנ"א וקנ"ח ושפ"ו ושצ"ב ות"ח ותנ"ז, ובתשובות מהר"ש כהן ספר ג' סי' נ"ח, ובתשובת מנחם עזריה סי' נ"א וסי' פ"ט, ובתשובות מהר"א ה' חיים סי' כ"ח כמה דינים מדיני עיקול, ולפי שדינים אלו תלויים במנהג המקומות ולפי ראות עיני הדיינים, לא הארכתני בזה:

הש"ך הגביל דין עיקול רק במקרים שנמנו לעיל, אבל במקרה שנכסיו של אדם יורדים ומתמוטטין בגלל צוק העתים - לא מעקלים. וכן פסק התומים שם (סי"ק ל"ט) והשער משפט הובא דבריו בפתחי תשובה שם, אם כן לכו"ע כאשר טענת המעכב והמעקל היא שרוצה לעקל כיוון שהנכסים יורדים ומתמוטטים - אין לעקל.

והנה הב"י ציין לעיין ברשב"א ובריב"ש, והש"ך הוסיף שדעתם כדעת הראשונים שאין לעקל. עיין בשו"ת הרשב"א (חלק א' סי' תתק"ח) וזה לשונו:

"שאלת לוח שמבזבז נכסיו תוך זמן והמלוה בא ליטול הנמצא בידו אף על פי שלא הגיע זמן המלוה, והלואה טוען מלוה להוצאה ניתנה ואדעתיה דהכי אזפיה דכי מטי זימנא גבי ממאי דמשתכח לגביה.

תשובה. דבר פשוט בעיני שכל זמן שנתן המלוה מעות אף על פי שהוא מבזבז נכסיו תוך זמן המלוה אין המלוה יכול להוציא מיד הלואה בתוך זמנו, דדילמא למחר ירויח /הלואה/ וימצא מה שיגבה /המלוה/ ממנו. ואין צריך לומר בזמן שיש לו נכסים שיש להם אחריות והוא מבזבז למכרן או ליתנן שאינו יכול המלוה לעכב תוך זמן ואפי' עשאן אפותיקי כדאית' בגיטין בפרק השולח (דף מ"א), אלא כאותה שאמר (ב"ק דף ט') הלוקח שדה מתברו ויצאו עליו עסיקין עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו, משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו, איכא דאמרי אף על גב שלא החזיקו בה אינו יכול לחזור בו, דמצי אמר ליה אחוי טרפך ואשלם לך ואפי' היה המוכר עני. ולפי דברי' אלו שאמרנו משם הרב ז"ל למדנו אותם שאמרת, שאפילו במבזבז נכסים זה העני אינו יכול להוציא ממנו תוך הזמן."

ובשו"ת הריב"ש (סי' קט) דעתו כדעת הרשב"א:

"עוד שאלת: ראובן היה לו חוב על שמעון לזמן ובתוך זמן הפרעון נפלה ירושה לשמעון על ראובן, בא שמעון לבקש אותה ירושה מראובן, טען ראובן הנה אתה חייב לי בשטר, יעשה חשבון ואם נשאר לך נגדי אשלם. השיב שמעון זמן חיובך עדיין לא הגיע. השיב ראובן אני מפחד שבהגעת הזמן לא אמצא ממה אפרע ממך. טען שמעון הירושה נפלה אלי זכיתי בשלי עתה נגד נכסיך ואתה אין לך תביעה וזכות נגדי עד בא הזמן ותן לי שלי ובהגיע זמן חיובך תגבה והאל יפתח לי שערי ריוח והצלחה קודם בא זמנך, ועוד שיש לשמעון בתים ורוצה למכרם ולא נשאר לו שום דבר אחר לשמעון ממה שיפרע

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

חובותיו אלא מאותן הבתים. ראובן רוצה לעכב המכר, או אומר שאע"פ שלא הגיע זמן פרעון חובו שיקח מסך הבתים מה שחייב לו שמעון. טענת מי חזקה לדון בכל זה.

תשובה: הדין עם שמעון, שאין לראובן לעכב הירושה שנפלה לשמעון בעד חובו שלא הגיע זמנו עדיין. וזה מתבאר בפרק אחרון מכתובות (ק) גבי שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה, דפליגי התם בגמרא רב נחמן ורב ששת, ר"נ אמר זה גובה וזה גובה ור"ש אמר הפוכי מטרתא למה לי, אלא זה עומד בשלו וזה עומד בשלו. ומבואר התם דהיכא שלוה זה לעשר וזה לחמש, אפילו ר"ש מודה דזה גובה וזה גובה כל אחד בזמנו, ואין מי שלא הגיע זמנו יכול לומר למי שהגיע זמנו אעכב חובך אצלי בעד חובי. וכן תמצא זה בפשיטות בספר מ"מ (סוף פכ"ד מהלכות מלוה ולוה). ודעת הרמב"ן ז"ל וכן הרשב"א ז"ל בתשובה שאין המלוה יכול לגבות חובו תוך זמנו אף על פי שהלוה מבזבז נכסיו, דדילמ' למחר ירויח וימצא מה שיגבה ממנו. ואין צ"ל אם יש לו נכסים שיש להם אחריות והוא מבזבז למכרן או ליתנם שאין המלוה יכול לעכב תוך זמן ואפי' עשאן אפותיקי כדאיתא בגיטין פרק השולח (מא) שהרי כשיגיע זמנו יכול לטרוף מן הלקוחות. כל זה כתב הרשב"א ז"ל בתשובה בפשיטות. אבל כתב בתשובה ההיא ואפשר שאם באו מעות הלוה ליד המלוה תוך זמן ויראה לב"ד שהלוה עני ומבזבז נכסיו וכשיבא הזמן לא ימצא זה מקום לגבות אין מוציאין מיד המלוה ליתן ללוה דבמקום פסידא חוששין, ועוד האריך. וכן נראה לי סעד לזה ממ"ש הרמב"ן והרשב"א ז"ל דאע"ג דקיי"ל כר"נ דזה גובה וזה גובה, אם מת האחד והניח יתומים קטנים שאינם בני גובינא עד שיגדלו זה עומד בשלו וזה עומד בשלו דכיון דתפס תפס, דאלמא כל היכא דאיכא פסידא מבוארת אין מוציאין מן התופס.

וראה בבית יוסף חושן משפט סי' קיא שכתב:

"כתב הרשב"א בתשובה בעל שמוכר בנכסיו שנמכרו לגוי במקום שאין בני חורין [חוץ] מנכסים שנמכרו לגוי, לא טוב עשה, שהוא מזיק שעבודו (גיטין מא.), אבל משורת הדין אי אפשר לה למחות בידו דדלמא לא תבוא לגבות ממנו לעולם, אף כי תבוא לגבות הרי יש בידו ממקום אחר נכסים להגבותה, ואפילו אין לו עכשיו שמה יהיו לו ואינו מזיק מעכשיו, ותדע לך מדגרסינן פרק האשה שנפלו (כתובות פא.) שלח רבא לאביי וכו' והתניא אמר רבי אבא שאלתי את סומכוס הרוצה שימכור בנכסי אחיו כיצד עושה וכו' עד הכא נמי עצה טובה קא משמע לן, ואם איתא דמציא לעכב, לימא אין הכי נמי דלפעמים מציא לעכב, כי זבין לגוי או לגברא אלמא כי לא מייחד לה שיעור כתובה ואי מייחד לה מצי זבין ודינא איכא [ולא] עצה טובה בלחוד, ועוד העושה אפותיקי אפילו לבעל חוב דעלמא לא אשכתן דלא מצי מזבין אף על גב דאלו מכרו אין בעל חוב גובה ממנו, ועוד בין בעל חוב דעלמא מי לא מזבין במטלטלין אף על גב דאין בהם דין קדימה, וטעמא כדאמרן דילמא פרע ליה ממקום אחר."

והיינו דתשובת הרשב"א מתייחסת לכתובה, אבל אה"נ לא רק בכתובה סובר הרשב"א שאין לעקל אלא גם כן בהלוואה כפי שהובא לעיל.

בשולחן ערוך (חושן משפט הלכות גביית חוב מנכסים משועבדים סי' קיא סעיף יג) כתב הרמ"א:

"לוה שבא למכור קרקעותיו לעובד כוכבים שלא יוכל המלוה לטרוף אח"כ חובו ממנו, ובא למחות המכירה, אינו יכול למחות, כמו שלא יכול למחות כשמוכר מטלטלין שלו, אף על פי שלא יכול לטורפן, דשמה יפרענו עדיין קודם שיבא זמנו. מיהו המוכר לא טוב עושה, שמזיק שעבודו של חברו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

(תשובת רשב"א). וי"ל דאם נראה לבית דין שלא יהיה מקום לגבות חובו אחר כך, יכול למחות. וע"ל סימן ע"ג סעיף י"י."

הרמ"א הביא את דברי הרשב"א במקרה של הלוואה, אלא שדברי הרמ"א צריכים ביאור, שהרי הרמ"א כפי שהובא לעיל סובר כדעת הראשונים שמעכבים ומעקלים, ואם כן מדוע הביא את דברי הרשב"א הסובר שאין מעכבים ומעקלים?

ונראה לענ"ד להסביר שיש שני גדרים, האחד מצד הלווה והשני מצד המלווה - דמצד המלווה אכן יש מחלוקת ראשונים אם מעכבים ומעקלים על ידי הבית דין, ומצד הלווה קיים עליו חיוב שלא טוב עשה שמזיק שעבודו של חברו ואשר על כן אם ישאל אם אריך ונכון לעשות כן, לכו"ע בוודאי נורה לו שאין לעשות כן לכתחילה.

ולכן הביא הרמ"א את דברי הרשב"א ללמוד מדבריו שהמוכר לא טוב עשה שמזיק שעבודו של חברו, ולדין אם נראה לבית הדין וכו' הרי מעכבים ומעקלים כדעת השו"ע בס"י עג ס"י. (אבל מהפלאה שהביא לקמן לא משמע כן, והנלע"ד כתבתי).

מהו הטעם לעיקול נכסים

כבר הובא לעיל את דברי הב"י שכתב את טעם שנמצא בנמוקי יוסף שהוא מצד התקנה שלא תנעל דלת בפני לוויין.

והנה הרא"ש מסכת בבא קמא (פרק א' סימן ה') כתב טעם אחר :

"וכן מצאתי בשם הגאון ז"ל כתוב דתקנתא דרבנן הוא באיניש דמפסיד נכסיה משום השבת אבידה. ולי נראה דלא צריכנא לתקנתא דרבנן אלא דין גמור הוא שחייב אדם להציל עשוק מיד עושקו בכל טצדקי דמצי למיעבד."

וכבר העירו בפד"ר (חלק ב' עמ' 68) שרבינו ירוחם קבע הלכה של עיכוב בנתיב ראשון - דיני דיינים ולא בנתיב שני - גבית חוב, כי זהו חיובו של הדיין, והרי זה הלכה בדיני דיינים.

עיקול נכסים לשם גביית כתובה - אם שונה מחוב רגיל

יש לחקור אם חוב הכתובה שונה במהותו תכלית השנוי מחוב רגיל ולא יהיה ניתן לעקל לצורך גבייתה העתידית.

ולמעשה השאלה מתחלקת לכמה אופנים :

- לזוג ששלום הבית מצוי ביניהם.
- לזוג המצויים בהליכי גירושין, וגם כאן יש להפריד אם תביעת הגירושין באה ממנו או ממנה, ומה העמדה שנוקט הצד השני אם חפץ בכנות בשלום בית, או ששני הצדדים פניהם לגירושין.
- לזוג שכבר התגרש והתביעה עדיין לא נדונה.

והסבר ההבדל הוא שהרי הלוואה היא חוב ברור ויש לו מועד פירעון ידוע, מה שאין כן חוב הכתובה שהוא אינו חוב ברור, כי שמא לא יתחייב בו לעולם, ומועד פירעונו אינו ידוע אלא במיתה או בגירושין, ולדין החיוב חל משעה שבית הדין דן בו וחייבו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וכבר האריכו האחרונים במהות חוב הכתובה האם חל מיד בשעת הנישואין ומועד הגירושין או מיתת הבעל הם רק זמן הפירעון, וככל חוב בעלמא, או שמא לא חל החוב כלל עד למועד הגירושין או המיתה. ובפרט בשו"ת עין יצחק (ח"א אבן העזר סי' ע"ח) שהאריך בכך ודבריו הם קילורין לעיניים ומשיבים נפש.

להלכה למעשה אם מעקלים כתובה מצינו בפוסקים ארבע דעות - כפי שיפורטו לקמן:

כתב הרמ"א (שולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סי' צ סעיף יד):

"ישראל שגבה קרקע מן העובד כוכבים בחובו, אם יש רשות לעובד כוכבים לפדותו יש לה דין מיטלטלין, ואין לאשה כוח למחות בו שלא למכרו; אבל אם החזיק בה הישראל ואין הכותי יכול לפדותו, יש לה דין קרקע, ושעבוד כתובת האישה עליה כמו שאר קרקע (ת"ה סימן של"ט)."

וכתב ע"ז החלקת מחוקק (שם ס"ק מז):

"אין לאשה כח למחות בו שלא למכרו. הל' מגומגם קצת דאין לאשה כח למחות בבעלה למכור נכסים שלו, רק בהגיע זמן הגביה טורפת, ואפשר לה למחות שלא למוכרן לכותי ולמי שלא תוכל לטרוף ממנו."

והבית שמואל (שם ס"ק נ') כתב:

"יש לה דין מטלטלין. ואין לאשה כח למחות בו אפילו אם כותבים בכתובה מטלטלים אג"ק אין לה כח למחות אף על גב אח"כ אינה יכולה לטרוף מן הלוקח כמ"ש בסמוך."

ובראש פינה – עקבי הבית העיר כי הב"ש סובר כח"מ דבקרקות יכולה למחות שלא ימכור למי שלא תוכל לטרוף ממנו.

משמע להדיא מדברי החלקת מחוקק והבית שמואל כי ניתן לעקל לצורך הכתובה כאשר הבעל רוצה למכור ממי שלא תוכל לטרוף ממנו, וזאת אף אם לא הגיע זמן פירעונה, ואף שהצדדים חיים בשלוה ונחת ואינם חפצים להתגרש.

וראה בפד"ר חלק ב' (עמ' 233), פסק דין של הגאון הרב הדאיה, הגאון הרב הדס, והגאון הרב זולטי זצ"ל (שכך למדו בח"מ והב"ש).

ואכן מצינו כן להדיא בשו"ת הר"י מיגאש סימן קיח:

"שאלה: ראובן נשא את לאה וכתב לה על עצמו כתובה ותוספת אלף דינר, ומנהג המדינה מחצה לה ומחצה לבנים, ויש לראובן קרקעות, וחששה האשה שמא ימכור ראובן קרקעותיו לגוים ועת הגבייה לא תמצא מאין תגבה, ובקשה מראובן שיעיד לה על עצמו בערכאותיהם בכל כתובתה, כדי שאם ירצה למכור קרקע מקרקעותיו שתוכל למנעו מזה בערכאותיהם, ושאלו את פי המורה.

והשיב כשתעיד על עצמך בערכאותיהם לא ימשך לך שום היזק וישארו נכסיך כמו שהם עתה ויהיו שוים ערכאותיהם לדיננו, אז תהיה מוכרח להעיד על עצמך בערכאותיהם לסיבה הנז', ואם נמשך לראובן מזה אפי' הפחות שבנזיקים, אין מכריחין אותו על כך, ושאלו את שופטי הישמעאלים ואמרו שבדיננו כתובת האשה אינה לגבות ממנה כלום כל זמן היותה תחת בעלה עד שיגרשנה מרצונו או ימות, ואם מתה בעודה תחתיו יירשנה הבעל ויפטר מן הכתובה כלום אינו נתון, ואם רצה למכור קרקעותיו ליהודים בעדים יהודים אין מונעים אותו מזה, ואמרו הערכאות שאין כל זה קיים בדיניהם, אבל האשה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תעשה מכתובתה מה שתמצא ואין הבעל יורש ממנה כלום, ואז הורה לה המורה שאין מכריחין את ראובן על שום דבר מזה אלא שמונעין אותו מלמכור לגוי בלבד, וזולתו חלק עליו בזה, וחייב להכריח את ראובן שיעיד על עצמו בערכאותיהם. יורנו אדוננו שורת הדין הזה.

תשובה: אם אפשר שיעיד על עצמו בערכאותיהם בסך כתובתה, ויתנה שיהיה משפט גבייתה ממנו בדיני ישראל, ויתקיים זה בערכאותיהם, אז ראוי להכריח את ראובן שיעיד על עצמו עדות זה, הואיל ואין עליו מזה היזק, ואם לא יתקיים כל כיוצא בזה בערכאותיהם, אלא שבעת שיעיד על עצמו בכתובתה יתחייב להגבותה לה, ויהיה דינה בזה בערכאותי, אין מן הדין להכריח את ראובן לעשות מה שיבא לו ממנו היזק, ואם אפשר לו שיעיד על עצמו בערכאותי שיש לה עליו שטר כתובה ביהודים מכך וכך, שתגבה אותה ממנו אחר מותו או אחר שיגרשנה ושקרקעותיו משועבדים לה בזה, ויתקיים זה בערכאותיהם, אז מכריחין אותו לעשות זה. הכלל העולה, אם ימצא דרך תהיה בטוחה בו לאה מבילתי שימשך לראובן נזק כשתתבענו בערכאותיהם, אז מכריחין את ראובן לעשות זה, אבל אם אפשר שתתבענו בדיני גוים אין מכריחים אותו על כך "עכ"ל.

למדנו מהשאלה שנחלקו אם מטילים עיקול על ידי הערכאות, והמורה הסובר שאין לעקל על ידי הערכאות ס"ל שמונעין אותו מלמכור לגוי בלבד, ועל זה ליכא מאן דפליג כלל. ועל זה השיב הר"י מיגש שמטילים עיקול על ידי הערכאות בתנאי שלא יגרם הפסד לנתבע כאמור בדבריו.

ובשאלה ובתשובה לא נזכר כלל שהיה בן בני הזוג איזה סכסוך וכיוצא ב, הרי שגם אם הזוג חי בשלום ושלווה, כו"ע לא פליגי שמונעים אותו מלמכור לגוי בלבד שאינו יכול לגבותו (אם לא מטילים עיקול על ידי הערכאות), וכדעת הח"מ והב"ש.

וראה בשו"ת מהר"י לבית לוי (כלל שלישי סי' טז) שכתב:

"שאלה: ראובן הדר בפירארה עברו בינו ובין אשתו קטנות ומריבות הרבה, וכפי הנראה שכוונתו היא לקום וללכת חוץ לעירו במקום אשר לבו חפץ, כדי שעל כרחם של קרובי אשתו יתרצו ללכת אחריו לקחת ממנו גט לאשתו כדי שלא תשאר עגונה, ויתפייסו בכל מה שיחזיר להם מנדונייתה. ובראותם זה קרובי אשתו השתדלו עם אדוני הארץ להוציא מתחת ידו נדוניית אשתו, יען הם רואים במוחש כי אין לבו שלם עמה רק כוונתו לגרשה ושלא לפרוע לה נדונייתה, ועוד שהם רואים בו שהוא מכלה הממון באכול ושתה ובצחוק הנזירים. יורנו מוריניו הדין עם מי.

תשובה: ראיתי מה שכתבו בנדון זה החכמים השלמים אחי ריעי נר"ו והאריכו למעניתם לבאר דכתובה לא נתנה ליגבות מחיים, ומזה לא היה צורך להם להאריך בראיות דהמפורסמות אין צריך ראייה, דמילתא דפשיטא היא דאין כתובה נגבית מחיים ולא שאני לן בין כתובה לנדונייתה.

[...]

ואמנם בנדון דידן לא שייך זה כלל, וכמו שאבאר בעז"ה. וזה דכנדון דידן הדברים מוכיחים שסבת הקטנות היא שהם רואים כוונתו הרעה לאכול לה כל הממון, ואחר כך לקום וללכת חוץ מהעיר כדי שיצטרכו על כרחם להתרצות ממנו בגט בלבד, וא"כ לא שייך הכא אין כתובה נגבית מחיים, דהוה ליה כבעל חוב שרואים בו שהוא מבזבז ממנו וכשיגיע הזמן לא ימצא המלוה לגבות חובו, שכתבו הרי"ף [הובא בס' התרומות שער טז ח סי' א] [והרא"א ז"ל [והרא"ש ב"ק פ"א סי' ה] דיכולין לעכב הממון קודם זמנו, וכתב מוהר"י קארו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ז"ל בחו"מ סי' ע"ג דמסתבר טעמייהו, והכי נקטינן. ועוד כתב שהיה מעשה לפניו ופסק כן הלכה למעשה, והסכימו עמו חכמי העיר.

ואין לומר דשאני בעל חוב דאף על גב דלא מטא זימניה מכל מקום עתיד הוא לבא בהכרח, מה שאין כן זמן גביית הכתובה דאפשר דלא יבוא לעולם דשמא תמות בחיי בעלה. משום דבנדון דידן כל הקטטות אינם רק בעבור שגילה דעתו שרוצה להניחה, וכדי שלא יפרע לה נדונייתה חשב לקום ולברוח כדי שעל כרחיה תתפייס בגט בלבד, וא"כ הוה ליה כאילו הגיע זמן הפרעון, דהרי לגירושין עומדת לפי הנראה ממעשיו, וזמן גביית הכתובה הוא בגירושין או במיתת הבעל, ואם כן בנדון דידן הוה ליה כאילו הגיע זמן הגבייה כיון שגילה דעתו ומעשיו מוכיחים שזה הוא כוונתו לגרשה.

[...]

ואם כן בנדון דידן שיש אמתלאות ודברים הניכרים שבדעתו לגרשה, כולי עלמא מודו לרשב"ם בהא, דהו"ל כאילו ביאר בפירוש בפיו ובשפתיו שהוא עומד לגרשה, וכיון שכן הגיע זמן הפרעון קרינן ביה.

[...]

באופן דבנדון דידן נראה לעניות דעתי ששורת הדין הוא כך, שהבית דין אשר בפירארה להם משפט הגאולה לחקור ולדעת מאיזה טעם נכנסו הקטטות ביניהם ולהיכן הדברים מגיעין, ואם יראו שיש שם הסיבות אשר זכרנו, שאז יוציאו מיד הבעל נדונייתה ולא יחרוך רמייה צידו. ולא שייך כלל בנדון דידן ענין דלא ניתנה כתובה ליגבות מחיים, וכמו שכתבנו.

נמצאנו למדים שדעת המהר"י לבית הלוי (שלא כדעת הח"מ והב"ש שתמיד מעקלים בחשש שלא יהיה אפשר לגבות ממנו אם ימכור, אלא מחמיר) כי ניתן לעקל במקרים מסוימים שתביעת הגירושין באה ממנו ועושה ככול שביכולתו לא לשלם לה את הכתובה, ולכן כאשר פניו לגירושין ויש לנו חשש של הברחה או כיוצא בזה שרוצה לגורם לה שתוותר על כתובתה - יש לעכב ולעקל.

והנה כתב השולחן ערוך (אבן העזר הלכות כתובות סי' צג סעיף א'): :

"הכתובה הרי היא כחוב שיש לו זמן, ואינה נגבית אלא לאחר מיתת הבעל, או אם גרשה."

וכתב על זה הט"ז (שם ס"ק א'): :

"כחוב שיש לו זמן. נראה מזה אם רואין שהבעל מבזבז נכסיו תוכל האשה למחות בידו כמו שמצינו בחו"מ סי' ע"ג בלוח שמבזבז נכסיו דיכול המלוה לתבוע אפילו תוך זמנו, אלא שיש לחלק דשאני בכתובה דאפשר שלא תבוא לעולם לידי גביה דשמא תמות היא, וצ"ע למעשה."

הרי שהט"ז הסתפק בנידון.

וכן מצינו בהפלאה (קונטרס אחרון סי' צ' סעיף יד) שהסתפק בכך, מהי דעת הרמ"א :

"שם בהג"ה ישראל שגבה קרקע מן הכותי בחובו אם יש רשות לכותי לפדותו יש לה דין מטלטלין ואין לאשה כח למחות בו שלא למכרן. כתב הח"מ דהלשון מגומגם אלא דנפ"מ אם יכולה לטרוף מן הלוקח, אבל מ"ש ואפשר לה למחות שלא למכרו לכותי כבר מפורש בחו"מ סימן קי"א סעיף י"ג בהג"ה בשם הרשב"א דא"י למחות, ושם כתשוב' רשב"א שהביאו ב"י מפורש לענין הבעל. מיהו מ"ש בהג"ה שם ונ"ל דאם נראה לב"ד שלא יהי' מקום לגבות חובו אח"כ יכול למחות ועיין לעיל סי' ע"ג ס"י עכ"ל, בזה אין חילוק בין אם

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דינו כמטלטלי' או כקרקעות כיון דאינו אלא מצד התקנה שנוהגין לעקל אפי' מעות.

וצ"ע בכתובה אם יכולה לעקל מחיים כיון דלא ניתנה כתובה לגבות מחיים וספק אם תבא לכלל גבי', ותו דבמטלטלי' כיון דאין [ל]כתובה מדינא שעבודא על המטלטלי אלא מתקנת הגאונים כדאי' לקמן ריש סי' ק', י"ל בזה לא התקינו. מיהו נראה דנ"מ נמי בהכניסה לו בענין זה בנדוני' קרקע מכותי דבמקום דהוי כמטלטלי' רשות לבעל למכור אפי' לכתחלה לכו"ע, דזה דמי לנדוניא שהכניסה לו, דאינו אלא חוב בעלמא על הכותי, אבל במקום דהוי כקרקע, הוי כהכניסה לו קרקע דא"י למכור כמ"ש בסעיף הקודם, ובזה מיושב מה שהביא רמ"א דין זה בסי' זה דמיירי בנכסי צ"ב שהכניסה לו.

נמצאנו למדים שהט"ז וההפלאה הסתפקו אם יכולים לעקל לצורך הכתובה, ובפרט בעיקול מעות בהפלאה הסתפק בזה ביותר כאמור בדבריו.

אלא שדבריו שצריך ביאור שתפס את דברי הרשב"א שהביא הרמ"א בחו"מ סי' קיא סעי' יג להלכה, וכבר נתברר דקי"ל כדעת הראשונים שאפשר לעכב ולעקל, וצ"ע.

והנה בשו"ת עין יצחק (ח"א אהע"ז סי' עח) כתב להשכיח שלום בין האחים הט"ז ומהר"י הלוי דלא פליגי:

"ואולי הגאון מהר"י הלוי כתב במקום דרואין אנחנו שהבעל מתכוון להכריחה שתקבל את גיטה ממנו, והט"ז מסתפק רק במקום שמבזבז נכסיו אבל אין בדעתו לגרשה, ולכן יש סברא לומר דלא מחויב בכתובתה".

והנה יש מהאחרונים כפי שנביא דבריהם לקמן שלצורך כתובה - אין לעכב ולעקל כלל.

כן כתב בשו"ת גינת ורדים (חלק אבן העזר כלל ד' סי' טז):

"על דבר רחל אשת יעקב שמחרת ריב על בעלה ורוצה ממנו שייחד לה חפצים ומטלטלין כשיעור סכי כתובתה, מפני שחוששת שלמחר כשימות או יגרשנה לא תמצא ליפרע סכי כתובתה, וע"כ רוצה שיהיו לה מטלטלין וחפצים ידועים תחת רשותה כדי שלא יכלה אותם הבעל וילכו לטימיון.

אף על גב דלא מצינו שהחמירו על הבעל רק כדי שלא ימכור מטלטלין של נצ"ב, ולא אשכחן לשום פוסק שייפה כחה של אשה בזה להיות לה פתחון פה על בעלה שייחד לה מטלטלין כדי סכי כתובתה, מ"מ יש מקום לבעל דין לחלוק דנילף לה מדין מלוה, ועיקרן של דברים אלו כתבן טור ח"מ סי' ע"ג דין טו וז"ל לזה לזמן ובתוך הזמן רואה מלוה שהלוה מבזבז נכסיו ואין לו קרקע ותובע המלוה שלו, כתב הרמב"ם שאין ב"ד נזקקין לו עד שיגיע זמנו, וכ"כ רב יהודאי גאון לזה שבקש לילך למדינת הים ולא הגיע זמן הפרעון אין לו לתובע לבקש ממנו ערב שלא ניתנה מלוה ליפרע תוך הזמן כלל, אבל הרב אלפס כתב בתשו' כו' ואני חושש שתאבד ממונך ולא תמצא לך כלום כו' שומעין לו, וכ"כ א"א הרא"ש, ובש"ע פסק מרן כהר"ף והרא"ש, והיינו דוקא כשיש אמתלא שלא יוכל לגבות חובו כשיגיע הזמן או שהלוה מבזבז נכסיו ואין לו קרקע, אבל כשאינן שם שום עילה אין שומעין למלוה.

ולכאורה איכא למימר דנ"ד יש להשוותו לדין מלוה, דאע"ג דהויא חוב שיש לו זמן לפרעון, שלא ניתנה כתובה ליגבות רק באלמנות או גרושין, אם רואין בית דין שהבעל מכלה ממון ומאבד הון דשומעין לאשה, ויתפשה מטלטלין עד כדי סכי כתובתה, שאם ימות או יגרשנה תמצא מקום לגבות כתובתה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אמנם נראה לחלק דלא דמיא כתובה לבעל חוב, שכתב הנ"י תשו' להרי"ף בסוף פ' י"ג והעתיקה מרן וז"ל מבזבז נכסיו או רוצה ללכת יכול לעכב עליו שיניח נכסים כדי פרעון, שלא יהא כל א' לזה מחברו ומבזבז נכסיו או הולך למדינת הים ונמצא נועל דלת בפני לוי' עכ"ל, והשתא כיון דחזינא דהרי"א"ף דהוא מאריה דהך שמעתתא קיהיב בה טעמא משום נעילת דלת, א"כ אין לדון כן גבי כתובת אשה, דהרי יפוי כחו של מלוה לגבות מן הבינונית ולא יפו כחה של כתובה שלא תגבה אלא מן הזיבורית, דבמלוה חשו משום נעילת דלת ובאשה לא חשו, ואמרו שיותר שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא, א"כ גם להאי מלתא דהבעל מבזבז ומאבד הון לא ניחוש לתקנת האשה כיון שאין שם נעילת דלת, ולא תתעכב מלינשא בשביל חששא זו דיותר ממה שהאיש כו'.

ותו, כיון דעיקרא דמלתא במחלוקת היא שנויה, כדכתב הרב ז"ל דכמה גדולים חולקים בדבר וכתבו שאין שומעין למלוה, וכתב הרב ש"כ ושכדבריהן מוכח מן התלמוד, א"כ דיינו שלא לגדוש על המדה להמשיך הדין גם בכתובת אשה, והיכא דאתמר אתמר היכא דלא אתמר לא אתמר והבו דלא לוסיף עלה, וכן מצינו לרב ש"כ שכתב גבי מלוה דלא דייני' הכי אלא כשהבעל מבזבז אבל אם הוא מתמוטט לא כייפי' ליה במידי משום דאין לך בו אלא חדושו, והנלע"ד כתבתי ולית דין צריך בשש.

מילי דמר כמילי דאורייתא ואינם צריכים חיזוק, ונימוקו עמו, דודאי גבי מלוה איכא טעמא דנעילת דלת משא"כ בכתובה, והיינו טעמא דכתובת אשה בזיבורית וב"ח בבינונית, ועוד יש לחלק, דבשלמא מלוה הוי כעין טוען בריא שהרי החוב עשוי ליגבות בין בחיי מלוה בין לאחר מותו, שאפי' אם ימות המלוה בחיי לזה יגבו אותו היורשים של המלוה, אבל כתובת אשה הויא כעין טוען שמא, דמי יאמר שימות הבעל בחייה שתגבה היא כתובתה, שמא תמות היא בחיי בעלה והבעל יורש את אשתו, ובטענת שמא לא שמעין לה.

אלא שדבריו צריכים ביאור, שהן אמת שבכתובה אין את טעם העיקול 'שלא תנעל דלת בפני לווים', אבל הרי ישנו את הטעם 'להציל עשוק מיד עושקו'.

ונראה לענ"ד בביאור הגינת ורדים, שכל הטעם של להציל עשוק הוא כאשר ישנו בוודאות חוב שבוודאי יגיע זמנו, ולכן נקרא עשוק אם קיימת אומדנא שהמלוה לא ישלם לו ויש לעקל להציל את העשוק, ואם לא כן אינו נקרא כלל עשוק, אולם בכתובה מי יימר שכלל יתחייב בכתובה והויא כעין טוען "שמא", ואם כן אינו נקרא עשוק כלל ואינו יכול להיקרא עושקו, ולכן אין את הטעם להציל עשוק מיד עושקו. וכן הוא דעת התומים (סי' צז ס"ק כה):

"אבל באשה יכול להיות שלא תבוא לידי גביה לעולם, גם לא בריר ליה זמנו אימת יהיה, וכי לעולם יעקלו, לא שייך עיקול, מה שאין כן לעיל דזמן קבוע וידעו וברור חיובו."

וכתבו בפסקי דין שהוזכר לעיל (ח"ב עמ' 238):

"אולם בכנה"ג אה"ע סימן צ"ג בהגב"י סק"ו הביא שהריב"ש בסימן צ"א כתב, שלא ניתנה כתובה לגבות מחיים, אפילו שואלת מבעלה שיעשה לה בטחון לא ניתנה כתובה לגבות מחיים ואינה יכולה להכריחו שיעשה לה בטחון, והר"י הלוי (הנ"ל) נראה שחולק בזה, ודבריו אינם מוכרחים, שהרי גם בחוב גמור כשהמלוה טוען שהלוה מבזבז נכסיו אינו יכול להכריחו להבטיחו אלא כשיש אמתלא ורגלים לדבר כמבואר בחו"מ סי' ע"ג ס"ט: "אם רואה הדיין שום אמתלא לדבריו שלא יוכל לגבות חובו כשיגיע הזמן, מצוה על הדיין לעכב הממון". ובעובדא שדן הריב"ש לא היתה אפילו טענה וכש"כ

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אמתלא שהבעל מבזבז נכסיו ולא יהיה אח"כ לגבות הכתובה, משא"כ בעובדא שדן מהר"י הלוי, הרי היו אמתלא ורגלים לדבר שהבעל מבזבז נכסיו ולא יהיה מהיכן לגבות הכתובה, וכיון שדעתו היה לגרשה הרי זה כאלו הגיע זמן גביית הכתובה."

ואחרי המחילה מכת"ר אי אפשר לומר שבטענה ואמתלא יהיה דעת הריב"ש שאפשר לעכב ולעקל, שהרי כבר הובא לעיל שדעתו כדעת הראשונים שאין לעקל אפילו באמתלא מוכחת כמו שכתב הש"ך.

ונראה לענ"ד שמה שכתב המהר"י הלוי אפשר דלית מאן דפליג על זה, שהרי גם דעת הראשונים שאין לעכב ולעקל, כל זה בחוב שטרם הגיע זמנו. אבל בחוב ברור שכבר הגיע מועד פרעונו, בוודאי מעכבים ומעקלים.

וסובר המהר"י הלוי בנסיבות העניין שם כי הכתובה הוא חוב ברור, ולכן כתב 'שהבית דין שם, שלהם משפט הגאולה לחקור ולדעת מאיזה טעם נכנסו הקטטות ביניהם ולהיכן הדברים מגיעים', דהיינו באשמת מי פירוק המשפחה, ולכן אם יראו שהבעל אשם וחייב בכתובה 'אז יוצאו מידי הבעל'.

וכמו כן סובר 'הוה כאילו הגיע זמן הגבייה, כיון שגילה דעתו ומעשיו מוכיחים שזה הוא כוונתו לגרשה', והרי על זה סובב ראיותיו שם בתשובה.

ואם כן הכתובה הוא חוב ברור שהגיעה זמן פרעונו שלכו"ע מעקלים. (ואולי זה כוונתם בפד"ר לעיל).

המנהג היום – בעיקול כתובה

כך בתקנה קח לתקנות הדיון בבתי הדין הרבניים בישראל:

א) להבטחת זכויות בנכסים שלגביהם הוגשה תביעה בבית-הדין או להבטחת זכויות לפי פסק-דין, רשאי בית-הדין ליתן צו עיקול על נכסים או זכויות שבידי הנתבע וכן על נכסים או זכויות של הנתבע שבידי צד שלישי.

ב) בית-הדין רשאי לדון במתן צו, כאמור, גם שלא במעמד הצדדים, אם ראה שנסיונות המקרה מצדיקות זאת.

בית-הדין רשאי להגביל את תוקפו של צו העיקול בזמן וכן רשאי הוא להתנותו במילוי תנאים שייראו לו.

וראה פסקי דין של בתי הדין הרבניים בישראל (חלק י' עמ' 237):

"הדעת נוטה שכל עוד שאין לעיני ביה"ד איזו שהיא אמתלא וחשש להברחת הרכוש וכדומה, אין ביה"ד נזקק לתובע כלל וכלל."

ועוד בפסקי דין של בתי הדין הרבניים בישראל (חלק ב' עמ' 239):

"פשוט שהתקנה לעקל נכסי הנתבע היא רק היכא שיש חשש שלא יהיה מהיכן לגבות את החוב וכמ"ש הרמ"א הנ"ל: דאם נראה לבי"ד שלא יהיה מקום לגבות את חובו אח"כ יכול למחות, אבל בוודאי שאין להטיל עיקול על רכוש מסוים שהנתבע רוצה למוכרו, בזמן שיש לנתבע רכוש אחר שאפשר לגבות ממנו החוב. וכן פשוט שאין להטיל עיקול אלא בערך הדרוש להבטחת תשלום החוב ולא מעל לזה."

וכן בפסקי דין של בתי הדין הרבניים בישראל (חלק ב' עמ' 71) נכתב:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"ולפי זה יש לקבוע, בכל דיון בעניין עיכוב ועיקול, את אורח חייו והתנהגותו של החייב בענייני ממונו, אם הוא מוציאם בהתאם ליכולתו, או שהוא מבזבזם יתר על המידה", עכ"ל.

והדבר פשוט כי למראה עיני הדיין עומדת גם עצם מהות התביעה, שהרי אינו דומה תביעת כתובה כאשר תביעת הגירושין הגיעה מהבעל אשר עושה כל אשר לאל ידו להתגרש כיון ששם עינו באחרת ו'נואף אשה חסר לב', ולא שת ליבו על אשת נעוריו אשר עמדה באמנה ובתומתה כנגדו, לתביעת כתובה כאשר תביעת הגירושין שהגיעה מהבעל בגלל בגידת האישה ברגלים לדבר והוכחות שיש בהם ממש, והאישה מודה בכך, אם בכולו אם למחצה לשליש ולרביע, ובכל זאת תובעת כתובה 'אכלתי ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און'. ואל תתמה שכבר היה דבר מעין זה לפנינו.

ולכן בכל עיקול לצורך הכתובה יש לשקול את מהות התביעה, ושיש איזה אמתלא בבקשת האישה לעיקול והתנהגותו הכלכלית של הבעל.

מהכלל לפרט

מעשה נדון במקרה העומד בפנינו.

בקשת העיקול הונחה בפני בית הדין וכן את התגובה לבקשה.

רוב התגובה עוסקת בכך כי הנתבע אינו אשם בפירוק חיי הנישואין והטענות שהוטחו בו אינן נכונות, ולכך צירף מסמכים, אין לזאת רלוונטיות לעניין העיקול, וטענות הצדדים במהות התביעה ישמעו בדיון.

אומנם שני עובדות עולות בכל זאת מתגובת הנתבע לבקשת העיקול.

האחת, כי כבר נקבע בערכאה אחרת 'כל כספי מכירת הנכס יעברו לחשבון נאמנות על ידי עו"ד [...] ולא יעברו לאף גורם טרם החלטת השופט או בירור אם יש אמת בבקשת האישה לתביעת הכתובה' (סעיף 2 בתגובה). ברם לא הוצג אסמכתא לטענה זאת.

והשניה, כי הבעל אינו מאחר בתשלומי המזונות כמעט שנתיים.

הח"מ ישב בין הצדדים בדיין יחיד בתאריך 27.10.20 הכיר את הנפשות הפועלות במהלך הדיון וכך נכתבה ההחלטה בתום הדיון:

א. בית הדין התרשם שהצדדים הגיעו לסוף דרכם המשותפת, וכי השלום לא ישוב לביתם.

ברם עקב הצהרת הבעל שלדעתו עדיין ניתן להחזיר את המצב של שלום הבית לקדמותו, לכן נותן בית הדין לבעל עוד ניסיון אחרון להשיב את החיים לקדמותם.

אי לכך, בתום 3 חודשים מהדיון יודע הבעל על המצב ביחס לחיים המשותפים. בהעדר הצלחה בית הדין ממליץ לבעל להתגרש בהסכמה, ועדיף שעה אחת קודם.

ב. אם על פי הודעת הבעל לא תהיה הצלחה בהשבת שלום הבית על כנו ומאידך לא תהיה נכונות להתגרש בהסכמה, יקבע דיון בהרכב מלא שבו יהיה דיון בחיוב הבעל להתגרש.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וראה בתיק 12069040/1, שם נמצא כי הוגש ערעור לבית הדין הגדול על החלטתי בדין יחיד שלא לאשר עיקול, שבה נכתב כדלהלן:

“לאחר העיון בבקשה לרשות ערעור ובתגובה,

הערעור נסוב על החלטת ביה"ד הרבני בחיפה מיום 18.5.20, ולפיו אין להטיל עיקול על נכסי המשיב להבטחת תביעת הכתובה/ הפיצויים.

ככלל, הטלת עיקול נתון לשיקול דעת בית הדין קמא, המכיר את עניינם של הצדדים, והוא זה שצריך לשקול האם יש צורך בהטלת עיקול בגין תביעת הכתובה, בין השאר, אם יגרם נזק למשיב בעיקול, כאשר מונעים ממנו את השימוש בקניינו, סיכוי התביעה, וכן במידה וביה"ד יפסוק שעל המשיב לשלם את הכתובה, אם יש למשיב נכסים מהם ניתן יהיה לגבות את הכתובה, ראה בעניין משפטיך ליעקב ח"א סי' כ'.

לאחר שעיינתי בבקשה, בתגובה, וכן בתיק ביה"ד האזורי, ומבלי לקבוע עמדה על עצם תביעת הכתובה והפיצוי, הרי שלא נפל פגם בהחלטת בית דין קמא, ואין מקום להתערב בשיקול דעתו.

משכך הבקשה לרשות ערעור נדחית.

וכפי שנתבאר לעיל ההחלטה לעיקול בתביעת הכתובה הוא דין בדיני הדיינים 'להציל עשוק מיד עושקו', ולכן לאחרי שיקול דעת נרחב ביותר התלוי בבית הל' 'בינה ליבא' (פתח אליהו) 'לבא לפומא לא גליא' (קהלת רבא פי"ב, יו"ד).

לאור כל האמור קובע בית הדין כי אין לאשר את העיקול המבוקש.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום ב' בטבת התשפ"ב (06/12/2021).

הרב אפרים בוגרד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה